

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia ... 2026 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Park w Reptach”.

Kompleks leśny Park w Reptach to jeden z najcenniejszych przyrodniczo i kulturowo obszarów regionu Górnego Śląska, gdzie ciągłość pokrywy leśnej jest nieprzerwana, co najmniej od dwóch wieków. To reliktowy las z najstarszymi na Śląsku buczynami. Obejmuje jeden z najlepiej zachowanych obszarów występowania lasów bukowych Wyżyny Śląskiej, w tym przypadku kwaśnej buczyny niżowej *Luzulo pilosae-Fagetum* – siedliska przyrodniczego o kodzie 9110-1. Występują w tym miejscu także łęgi i grądy. Drzewostany mają charakter lasów puszczańskich, tj. charakteryzują się bardzo wysokim stopniem naturalności. Są różnowiekowe i wielopiętrowe. Wiele drzew (ponad 300 szt.) osiągnęło wymiary pomników przyrody. Głównie są to buki, których obwód pnia niejednokrotnie przekracza 400 cm, a nawet 510 cm, co jest ewenementem przyrodniczym. Obszar charakteryzuje wybitna różnorodność gatunkowa flory naczyniowej, mszaków, porostów i grzybów, często powiązana z dużą ilością martwego drewna i ściśle powiązana z naturalnym charakterem wielowiekowego lasu. Ewenementem są zainwentaryzowane tu grzyby uznawane na Górnym Śląsku za wymarłe, tj. smolucha bukowa (*Ischnoderma resinosum*) i boczniaček pomarańczowożółty (*Phyllotopsis nidulans*). Występuje ponad 100 gatunków ptaków, w tym ponad 70 lęgowych. Część z nich wpisana jest na Czerwoną listę ptaków Polski, np. turkawka (*Streptopelia turtur*), słonka (*Scolopax rusticola*), muchołówka żałobna (*Ficedula hypoleuca*), ortolan (*Emberiza hortulana*). Poza tym, do szczególnie cennych gatunków należą m.in.: muchołówka mała (*Ficedula parva*) muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), jarzębatka (*Curruca nisoria*), dzięcioły: zielonosiwy (*Picus canus*), czarny (*Dryocopus martius*) i średni (*Dendrocopos medius*). Dodatkowym, cennym elementem przyrodniczym Parku w Reptach jest przepływająca przez niego rzeka Drama, wraz z jej dolinowym układem. Wykazuje ona na tym terenie cechy rzeki naturalnej z meandrami, służącymi także wyhamowaniu i wytraceniu energii podczas wezbrań. Bezpośrednie sąsiedztwo Dramy ukształtowaniem terenu koresponduje z terenami w warunkach górskich, co sprzyja występowaniu na tym terenie pliszki górskiej (*Motacilla cinerea*) – gatunku preferującego obszary górskie. Kolejnym wybitnym walorem obszaru stanowiącym fundament kulturowy i historyczny są pozostałości materialnego dziedzictwa kulturowego regionu Górnego Śląska w postaci spuścizny górnictwa kruszcowego, stanowiących obiekt Światowego Dziedzictwa UNESCO, pn. „Kopalnie rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach”. Wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO odbył się 9 lipca 2017 r. To świadectwo 500-letnich tradycji górniczych i ogromnej wartości kulturowej, historycznej, jak i potencjału turystycznego tego miejsca.

O wartości kulturowej i historycznej świadczy istniejący w XIX w. na obszarze Parku w Reptach zwierzyniec rodu Donnersmarcków z reliktem założeń parkowych. Obszar ten objęty jest też ochroną konserwatorską. Bowiem na mocy decyzji znak: KI.III-680/505/68 Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach z 30 grudnia 1968 r. Park w Reptach jako park krajobrazowy z pozostałościami dawnego zwierzynca oraz aleją kasztanową wpisany został do rejestru zabytków województwa śląskiego (nr 660/66) i podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytek nieruchomy. Zakres tej ochrony obejmuje obszar ok. 200 ha.

Rezerwat przyrody Park w Reptach leży także w granicach innych form ochrony przyrody, tj. zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Park w Reptach i dolina rzeki Dramy” (w granicach administracyjnych gminy Tarnowskie Góry; Dz. Urz. Woj. Śląskiego poz. 4802) oraz obszaru

PROJEKT

Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003, wyznaczonego na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie (PLH240003) (Dz. U. z 2022 r. poz. 910). Dotychczas istniejące formy ochrony przyrody realizują zróżnicowane cele (np. ww. obszar Natura 2000 utworzony został w celu ochrony wyłącznie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków nietoperzy będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty). Objęcie tego terenu rezerwatową formą ochrony przyrody, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) umożliwi:

- uwzględnienie w celach ochrony rezerwatu wszystkich wartości: krajobrazowych, przyrodniczych, społecznych, kulturowych oraz historycznych. Takie ujęcie zabezpiecza całość terenu przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi i jednocześnie warunkuje jego dostępność dla społeczeństwa (jako cel istnienia rezerwatu);
- trwałe i skuteczne zachowanie Parku w stanie naturalnym lub mało zmienionym i w postaci jaką obecnie prezentuje;
- określenie działań zmierzających do osiągnięcia ww. celów ochrony w planie ochrony lub zadaniach ochronnych rezerwatu: np. utrzymanie ruchu w miejscach, gdzie jest to pożądane i dozwolone, wzmocnienie bioróżnorodności poprzez m.in. zinventaryzowanie i eliminację gatunków obcych, retencję wody - utrzymanie rzeki Dramy w charakterze najbardziej zbliżonym do naturalnego, odtworzenie stawów paciorkowych na cieku Mikołuszka, itp.;
- zapewnienie bezterminowej ochrony krajobrazu Parku oraz całości przyrody, a nie tylko wybranych jej elementów (zabytków, przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000);
- zabezpieczenie Parku przed pośrednim i bezpośrednim przekształcaniem wynikającym z działalności człowieka również poprzez wyznaczenie otuliny, która umożliwi realną ocenę wpływu na zachowanie celów ochrony rezerwatu, np. w przypadku niekorzystnych zmian zagospodarowania;
- prawne uregulowanie i trwałe dopuszczenie wykorzystania Parku dla celów turystyki i rekreacji, w sposób uwzględniający zachowanie chronionych wartości;
- podniesienie rangi i statusu Parku, jak i elementów związanych ze spuścizną górnictwa kruszcowego jako unikatowej w skali Polski marki w Tarnowskich Górach, wzbogacając ofertę związaną z turystyką górniczą Miasta.

Należy zaznaczyć, że rezerwat przyrody nie nakłada ograniczeń na użytkowanie obiektów podziemnych, jednak zapewnia ochronę ich nierozzerwalnego kontekstu krajobrazowego i przyrodniczego.

W skład rezerwatu przyrody Park w Reptach włączono działki ewidencyjne w gminie Tarnowskie Góry obręb Repty Śląskie: 1, 7, 19 (część), 3147/1 (część), obręb Stare Tarnowice: 1930/3 (część), w gminie Zbrostawice obręb Ptakowice: 71/9, 73/12, 74/12, 75/13, 79/13, 136, 128/5, 292/135, 294/137, 403/135, 406/137 (część) oraz część oddziału leśnego 607n Nadleśnictwa Brynek Leśnictwa Górniki (zgodnie z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Brynek na lata 2022-2031). Ostateczna powierzchnia rezerwatu wynosi 153,67 ha.

Koncepcja utworzenia rezerwatu, została poddana konsultacji społecznej, poprzez zamieszczenie do publicznej wiadomości podstawowych informacji na temat planowanego

PROJEKT

rezerwatu wraz z mapami granic. Dane te były opublikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, w terminie od ... grudnia 2025 r. do ... stycznia 2026 r.

Ponadto stworzono dodatkową stronę internetową linkowaną z głównej strony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, poświęconą projektowi, gdzie umieszczono wszelkie istotne informacje i dokumenty (<https://www.gov.pl/web/rdos-katowice/planowany-rezerwat-przyrody-park-repecki>).

Przeprowadzono trzy spotkania, w tym spotkanie konsultacyjne dla wszystkich zainteresowanych, wsłuchując się w głos uczestników. Odpowiadano na wszystkie pytania i wyjaśniano wątpliwości. Celem spotkań było wypracowanie stanowiska akceptowanego przez wszystkich interesariuszy, w poszanowaniu partycypacji społecznej. Wyniki konsultacji zostały uwzględnione w pracach nad projektem niniejszego zarządzenia.

Koncepcja przebiegu granic rezerwatu uwzględnia zgłoszone w dotychczasowych konsultacjach uwagi, m.in. dotyczące nieobejmowania rezerwatem terenu okalającego boisko sportowe TS Tarnowiczanki, lasu w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji (GCR), lasu w bezpośrednim sąsiedztwie Salezjańskiego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, Szybów Sztolni Sylwester, Ewa i Adam, dróg asfaltowych wokół GCR-u i dwóch głównych prowadzących do siedziby Centrum.

Projekt utworzenia rezerwatu przedstawiono Burmistrzowi Miasta Tarnowskie Góry (pismo z2026 r., znak:...) i Staroście Tarnogórskiemu (pismo z ... 2026 r., znak: ...) celem uzyskania zgody na objęcie ochroną rezerwatową poszczególnych działek ewidencyjnych (lub ich części) niebędących własnością Skarbu Państwa (zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody). Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry pismem z 2026 r. znak:... wyraził zgodę / nie wyraził zgody na objęcie ochroną rezerwatową terenów będących własnością Miasta Tarnowskie Góry. Starosta Tarnogórski pismem z 2026 r. znak:... wyraził zgodę / nie wyraził zgody na objęcie ochroną rezerwatową części działki ewidencyjnej nr 1930/3 będącej własnością Powiatu Tarnogórskiego. Wystąpiono także o opinię do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (pismo z ..., znak: ...) oraz Nadleśnictwa Brynek (pismo z, znak:) i Starosty Tarnogórskiego względem gruntów Skarbu Państwa będących we władaniu odpowiednio Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Powiatu Tarnogórskiego. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Nadleśnictwo Brynek, Starosta Tarnogórski przedstawili swoje stanowisko opiniując pozytywne/negatywne przedłożone projekty zarządzeń.

Powierzchnia rezerwatu została obliczona automatycznie z geometrii poligonu. W treści zarządzenia podano powierzchnię rezerwatu. Art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody nie wskazuje na taki wymóg, jednakże zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz. U. z 2012 r. poz. 1080), w ww. rejestrze konieczne jest podanie powierzchni rezerwatu wynikającej z aktu prawnego powołującego tę formę ochrony przyrody.

Jednocześnie mając na uwadze konieczność kompleksowego zabezpieczenia rezerwatu Park w Reptach przed możliwością negatywnego oddziaływania czynników zewnętrznych wynikających z działalności człowieka, utworzona zostaje otulina. Obejmuje przyległe tereny, zarówno leśne, jak i nieleśne oraz częściowo zabudowane, w tym obszar Rodzinnych Ogródków Działkowych Konwalia. W świetle przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 6 ust. 1), otulina rezerwatu nie jest formą ochrony przyrody. W granicach otuliny nie obowiązują zatem żadne zakazy i ograniczenia, jak to ma miejsce

PROJEKT

w stosunku do form ochrony przyrody i nie można też takowych tam wprowadzać. Postępująca aktualnie antropopresja, w tym presja intensywnej zabudowy, rozwój wszelkiej infrastruktury, zakładów itd., stanowi poważne zagrożenie dla każdego rezerwatu, w tym dla rezerwatu przyrody Park w Reptach. Intencją utworzenia otuliny jest przyszła, rozpatrywana w długiej perspektywie czasowej, możliwość negatywnego oddziaływania wymienionych powyżej czynników zewnętrznych. Użytkowanie terenu w otulinie odbywa się w sposób dotychczasowy, bez żadnych ograniczeń w korzystaniu z jej terenu. Natomiast dokumenty planistyczne dotyczące zagospodarowania przestrzennego w granicach otuliny (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, plan ogólny lub studium kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego), o których mowa w art. 13 ust. 3a ww. ustawy, wymagają uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych dokumentów, mogących mieć negatywny wpływ na cele ochrony rezerwatu przyrody i jest to zasadnicza rola otuliny z punktu widzenia ewentualnego, przyszłego zagospodarowania jej terenu w tym również w sposób, który może zagrozić rezerwatowi. W kontekście leśnych dokumentów planistycznych (plany urządzenia lasu, uproszczone plany urządzenia lasu, zadania z zakresu gospodarki leśnej), uzgodnienie wymagane jest w zakresie ustaleń tych dokumentów lub zadań, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę rezerwatu przyrody (art. 13 ust. 3b cyt. ustawy) i tak samo, jak w przypadku dokumentów planistycznych, dotyczy wyłącznie projektów tych dokumentów.

Całkowita powierzchnia otuliny wynosi 410,11 ha i obejmuje następujące tereny w gminie Tarnowskie Góry obręb Repty Śląskie: 9, 10, 19 (część), 32, 41, 42, 44/21, 46/11, 56/25, 64/25, 70/25, 71/25, 72/25, 73/25, 74/25, 75/25, 81/25, 85/20, 87/20, 88/20, 89/20, 90/20, 93/20, 94/20, 95/20, 96/20, 98/25, 99/25, 101/25, 103/25, 104/25, 110/11, 119/25, 100/25, 102/25, 122/25, 123/25, 124/25, 125/25, 126/25, 127/25, 128/25, 129/25, 130/25, 131/25, 132/25, 133/25, 134/25, 135/25, 136/25, 137/25, 138/25, 139/23, 140/23, 141/22, 142/20, 144/25, 146/20, 147/20, 151/1, 152/1, 153/1, 154/1, 155/1, 156/1, 157/1, 158/1, 159/1, 160/1, 161/1, 162/1, 165/1, 166/1, 167/45 (część), 174/37, 182/25, 183/25, 184/25, 390, 391, 662/22, 666/22, 691/14 (część), 694/14, 695/20, 698/301 (część), 706/300, 731/7, 770/2, 771/2, 774/315, 779/315, 780/315, 781/315, 782/315, 783/315, 784/315, 820/2, 821/2, 824/2, 825/2, 826/2, 827/2, 828/2, 829/2, 830/2, 831/2, 832/2, 833/2, 834/2, 835/2, 836/2, 837/2, 838/2, 839/2, 840/2, 841/2, 842/2, 843/2, 844/2, 850/17 (część), 871/315, 1162/302, 2556/25, 2689/11, 2690/11, 2691/11, 2692/11, 2693/11, 2695/11, 2694/11, 2696/37, 2697/37, 2699/37 (część), 2700/25, 2701/25, 2702/25, 2703/25, 2704/25, 2705/25, 2706/25, 2707/25, 2708/25, 2709/25, 2711/10, 2736/25, 2737/25, 2812/20, 2813/20, 2851/25, 2852/25, 2853/25, 2854/25, 2879/25, 2881/25, 2956/25, 2957/25, 2958/25, 2959/25, 2960/25, 2969/25, 2970/25, 3079/25, 3080/25, 3081/25, 3083/25, 3084/25, 3085/25, 3086/25, 3087/25, 3088/25, 3089/25, 3090/25, 3091/25, 3092/25, 3093/25, 3094/25, 3095/25, 3096/25, 3097/25, 3098/25, 3099/25, 3100/25, 3101/25, 3102/25, 3103/25, 3104/25, 3105/25, 3106/25, 3113/25, 3114/25, 3115/25, 3146/1, 3147/1 (część), 3194/20, 3338/20, 3339/20, 3712/20, 3713/20, 3714/20, 3715/20, obręb Stare Tarnowice: 1/1, 1/2, 150 (część), 151, 283/152, 291/2, 314, 426/144 (część), 432/152 (część), 552/149, 806/155 (część), 1099/145, 1244/142 (część), 1246/142 (część), 1255/146 (część), 1256/146, 1257/146, 1258/146, 1259/146, 1260/146, 1261/146, 1505/289, 1506/289, 1507/289, 1508/289, 1509/289, 1510/289, 1929/3, 1930/3 (część), 2179/289, 2083/289, 2085/289 (część), 2086/289, 2090/289 (część), 2095/289, 2096/289, 2097/316, 2098/316, 2178/289, 2180/289, 2181/289, 2182/289, 2183/289, 2184/289, 2186/289, 2257/6, 2531/289, 2532/289, 2830/3, 2831/4, 3676/137, 3776/289, 3785/2, 3786/2, 3787/2, 3788/2, 3789/2, 3790/2, 3791/2, 3792/2, 3793/2, 4160/137, 4314/137, 4950/139, 4951/139, 4952/139, 4953/139,

PROJEKT

4954/139, 4955/139, 4956/139, 4957/139, 4959/139 (część), 4960/141, 4961/141, 4962/141, w gminie Zbrosławice obręb Zbrosławice: 83/9, 84/8, 201/131, 407/137, 3272/140, 3273/140, 3274/140, 3275/140, obręb Laryszów: 479/258, 480/259, 481/260, 482/261 i obręb Ptakowice: 47/7, 48/7, 68/8, 69/8, 81/9, 82/9, 85/16, 127/5 (część), 159/5, 160/5, 167/5 (część), 174/5, 177/5, 199/5, 216/5, 214/5, 215/5, 217/5, 218/5, 219/5, 220/5, 221/5, 222/5, 331/134, 401/134, 404/135, 405/140, 406/137 (część), 409/138, 1152/134, 1153/134, 2327/342, 2328/343.

Projekt zarządzenia sporządzono z wykorzystaniem m.in.:

- wskazań i sugestii płynących z wystąpienia Stowarzyszenia TS Tarnowiczanka z 13 marca 2025 r.;
- petycji mieszkańców powiatu tarnogórskiego oraz miast ościennych, z 17 kwietnia 2025 r. i 15 marca 2025 r.;
- wskazań i sugestii zawartych w wystąpieniach lokalnej grupy rowerzystów, z 13 kwietnia 2025 r. i 20 maja 2025 r.;
- wystąpienia Pana prof. dr hab. Adama Rostańskiego z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z 24 kwietnia 2025 r.;
- wystąpienia Pana dr hab. Piotra Profusa, prof. Państwowej Akademii Nauk, z 12 maja 2025 r.;
- wystąpienia Pana Czesława Tyrola, emerytowanego leśnika i regionalisty, z 16 maja 2025 r.;
- wystąpienia Partii Zieloni Koło Katowice, z 19 maja 2025 r.;
- wystąpienia Rady Naukowej Instytutu Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z 23 maja 2025 r.;
- wystąpienia Pani dr hab. Anny Orczewskiej, prof. Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z 8 maja 2025 r. i 26 maja 2025 r.;
- wystąpienia Pana prof. dr hab. Piotra Skubały z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z 3 czerwca 2025 r.;
- leśnej mapy numerycznej i opisów taksacyjnych z Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Brynek na lata 2022-2031;
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003 (Dz. Urz. Woj. Śląsk. poz. 2576 z późn. zm.);
- ekspertyzy przyrodniczej pt. „Monitoring przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003. Siedliska – część nr 1”, autorstwa Kulpiński K., Tyc A. (2023);
- danych ewidencyjnych ze Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach, według stanu na 12 sierpnia 2025 r.;
- danych ewidencyjnych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, usługa przeglądania stan na 25 października 2025 r.;
- danych i informacji przyrodniczych zgromadzonych w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

Projekt przedmiotowego zarządzenia został zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody, (uchwała z 2026 r. Głosowało ... osób; Za - ... głosów, Przeciw - ... głosów, Wstrzymujących się - ... głosów). Ponadto, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428)

PROJEKT

przedmiotowy akt prawa miejscowego, został uzgodniony przez Wojewodę Śląskiego (pismo z ... 2026 r., znak:...).

Wejście w życie uregulowań zawartych w zarządzeniu w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Park w Reptach”, będzie się wiązało z ponoszeniem kosztów z budżetu państwa na oznakowanie obszaru tablicami informacyjnymi o poddaniu pod ochronę i ich odnawianiu. Koszty związane z realizacją zadań dotyczących oznakowania rezerwatu tablicami informacyjnymi i urzędowymi i ich odnawianiem będą pokrywane z budżetu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. W przypadku braku środków finansowych na ten cel w budżecie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach będą one pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych.